

Til medlemmer i rådet

Kopi til varamedlemmer

Referat fra møte i rådet for personer med funksjonsnedsettelse **08.05.2026**

Sted: Kirkens hus, Oslo

Til stede: Ester Holt (leder), Ada Spæren, Dmitry Lukash (vara for Inger Marie Lid), Lise Marit Hansen, Arne Lein (vara for Ewy Halseth), Marianne Brekke, Merete Hassel, Anna Kittelsaa, Heidi A. Madsen (vara for Mette Lilleeng)

Fra sekretariatet: Caroline Vesterberg (sak 12/26), Mirjam Syltebø Endalew, Silke Pahlke (sekretær)

09/26 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

10/26 Orienteringer

Skriftlige orienteringer var vedlagt innkallingen. I tillegg ble det gitt muntlig orientering om Kirkerådets arbeid med likestilling, inkludering og mangfold (LIM), deriblant arbeid med aktivitets- og redegjøringsplikten (ARP) og tiltak som skal bidra til å forebygge rasisme og diskriminering.

Det ble delt erfaringer fra Kirkemøtet og Teologidagene. Tilretteleggingen på Kirkemøtet ble opplevd som bedre enn tidligere. Samtidig ble det påpekt utfordringer knyttet til tilgjengelighet på Teologidagene, blant annet manglende informasjon om heis og utfordringer rundt filming av tegnspråktolker. Rådet ønsker at utfordringene meldes tilbake til arrangøren av Teologidagene.

11/26 Runde

Representantene delte aktuelle saker fra sine organisasjoner:

- Ada (Hørselsforbundet): Tidligere arbeid oppleves som glemt; uklarhet rundt ansvarsforhold når det gjelder teleslynge og lydanlegg i kirker.
- Lise Marit (ansatt): Uklarhet og misnøye rundt medarbeiderundersøkelsen; spørsmålene var ikke tilpasset to arbeidsgiverlinjer, manglende skille mellom lokal og sentral tilrettelegging, og begrenset tilgang til tall i enheter med under 50 ansatte.
- Merete (NFU): Tvangsflytting og kommunerevisjon gir alvorlige konsekvenser for medlemmer; digitalt utenforskap gjør at mange ikke får lest egne brev. Begrepet «ikke opplæringsdyktig» tas i bruk igjen i skoleverket.

- Anna (UiT): Reagerer på gapet mellom CRPD og kommunal praksis; viktigheten av å følge sakene og løfte etiske vurderinger. NFU har innsamlingsaksjon til klagesak; rettssikkerhet bør ikke avhenge av innsamlede midler. Kritikk av tvangsflytting/samlokalisering begrunnet i økonomi og tvil om reell gevinst.
- Heidi (KABB): Endringer i KABB, ny generalsekretær Elisabeth Lund. Første prosti sertifisert i «100% med», men utfordringer med tilrettelegging lokalt. Synshemmede mangler rettigheter til ledsagere/tilrettelegging. Starter prosjekt om tilrettelegging i samarbeid med Oslo domkirke.
- Ester (Mental helse): Fokus på psykisk beredskap i befolkningen og hvordan man kan hjelpe seg selv og andre i krevende situasjoner.

12/26 Innspill til *veileder for inkluderende leir*

Rådet drøftet utkast til *veileder for inkluderende leir* utviklet av Samarbeidsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner og Unge funksjonshemmede.

Rådet ga blant annet følgende innspill:

- Veilederen oppleves som gjennomarbeidet og nyttig.
- Ansvar for ledsager/BPA må tydeliggjøres bedre, og arrangører må være proaktive i å finne løsninger.
- Det bør gis informasjon om muligheter for økonomisk støtte og relevante støtteordninger.
- Språket i sjekklistene bør gjennomgås for å sikre tydelighet og forpliktelse.
- Det bør vurderes å inkludere eksempler på universelt utformede leirsteder.
- Det bør tydeliggjøres at universell utforming handler også om kommunikasjon, informasjon og organisering – ikke bare kostbare tiltak.
- Veilederen bør omtale dilemmaer knyttet til inkludering, personvern og beredskap tydeligere.
- Det bør vurderes å inkludere forslag til ROS-analyse.
- Samtykke til fotografering må være skriftlig.

13/26 Universell utforming i kirkebevaringsprogrammet – oppfølging av sak 05/26

Rådet hadde en samtale med Ingrid Staurheim (KA) og Cato Lie (FFO) om universell utforming (UU) i kirkebevaringsprogrammet.

Universell utforming er en prioritert sak i Den norske kirke, jf. KM 07/23 og handlingsplanen «*Likeverdige tilgjengelighet – universell utforming av og i kirken*», med satsingsområde 3: fysiske barrierer.

Det ble orientert om at universell utforming ikke er en egen søknadskategori, men kan inngå som del av større restaureringsprosjekter.

Diskusjonen handlet særlig om:

Rolleavklaring

Det er behov for å avklare hvilken funksjon og rolle Cato Lie har i fagrådet for Kirkebevaringsprogrammet. Cato har ikke innsyn i søknadsprosessene og involveres ikke når UU-tiltak skal vurderes.

Rådet drøftet også hvilken rolle Rådet for personer med funksjonsnedsettelse eventuelt kan ha, og hvordan involvering og medvirkning kan struktureres mer systematisk.

Tidlig integrering av universell utforming

Rådet understreket at arbeidet med universell utforming må skje tidlig i planlegging og søknadsprosesser. Det er behov for:

- økt informasjon om at UU kan inngå i søknader for restaureringsprosjekter
- økt kunnskap om universell utforming i kirkelige fellesråd og lokalkirker
- økt kunnskap om hvordan man lokalt kan innhente erfaring og kompetanse om UU, for eksempel gjennom involvering av kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse

Rådets bekymring

Rådet uttrykte bekymring for at universell utforming fremstår svakt prioritert i Kirkebevaringsprogrammet, og at det mangler en tydelig og forpliktende struktur for hvordan UU skal fremmes og ivaretas systematisk. Rådet pekte på risikoen for at arbeidet med UU blir tilfeldig og personavhengig, og at dette svekker målsettingen om likeverdig tilgjengelighet av kirken.

Rådet understreket betydningen av at universell utforming forstås som likestilt bruk, ikke kun tilgjengelighet.

Vedtak: Uttalelse fra rådet

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse ber preses som styreleder i Kirkebevaringsprogrammet sikre at universell utforming løftes som et tydelig og gjennomgående hensyn i programmet. Rådet forventer at det etableres klare roller, ansvar og arbeidsformer for kompetanseinnhenting og medvirkning, og at universell utforming integreres tidlig i prosjektutvikling og søknadsprosesser.

Rådet ber preses å fremsnakke og påse at universell utforming forstås og følges opp som likestilt bruk – ikke kun tilgjengelighet – og at dette omsettes i konkrete krav, veiledning og systematisk oppfølging.

14/26 Beredskap

Rådet drøftet behov for innspill til kirkens beredskapsarbeid.

Det ble påpekt at funksjonshemmingsperspektiver og universell utforming må integreres i beredskapsarbeidet, og at rådet bør involveres videre i prosessen.

Vedtak: Rådet sender en samlet tilbakemelding til det pågående arbeidet med Kirkens beredskapssystem.

15/26 Eventuelt

- Høring om Rammeplaner for kirkelig undervisning og læring med frist 15. september 2026. Det ble orientert om at enkelte tidligere innspill er innarbeidet i høringsutkastet. Rådet ønsker å utarbeide et samlet hørings svar. Dette følges opp av AU.
- Gravferd
Det ble meldt om utfordringer med teleslynge ved Alfaset kapell og behov for økt kompetanse om universell utforming blant gravferdsaktører og begravellesbyråer. Det ble foreslått å invitere gravferdsetaten og eventuelt begravellesbyråer til dialog med rådet. Dette følges opp av AU.
- Nye Kirkens hus / Oslo hospital
Status på UU og tilgjengelighet av Oslo hospital ble etterspurt.
- Strategisk mål 2026-2029 «Sikre god kvalitet og oppslutning om gudstjenester og kirkelige handlinger» (KR 89/25)
Det ble foreslått å gjennomføre en workshop for å kartlegge utfordringer og mulige tiltak, samt involvere undervisningsmiljøene for prestestudenter. Dette følges opp av AU.